

Tarımsal yatırım projeleri hazırlanırken, yapılacak olan “Ekonomik Analiz” kapsamında kurulması planlanan işletmenin üretim kapasitesinin de belirlenmesi gerekir. Kapasite belirleme sürecinde bilinmesi gereken bir konu olan “Başa Baş Noktası Analizi” ekonomide, tam rekabet piyasalarında kısa dönemde firma dengesini açıklayan bir kavramdır. Bu analizde uzun dönem maliyetlerin nasıl değişeceği dikkate alınmamaktadır. Uzun dönem Ortalama Maliyetler, kısa dönemdekilerden farklı olabilir. Diğer yandan piyasa fiyatının tam rekabet koşullarında olduğu kabul edilmektedir.

Başabaş noktası analizi bir kârlılık analizidir ve hem sabit hem de değişken giderleri hesaba katarak, işletmelerin alacakları stratejik kararlara yardımcı olur. Analiz, firmaların satışları ve giderleri arasında ilişki kurarak üretime devam etmeleri durumunda kâr elde edilmeye başlanacak olan noktayı elde eder. Başabaş noktası, ekonomide ve işletmelerde özellikle maliyet muhasebesi konusunda, maliyet ya da harcamaların Toplam Gelir ile eşit olduğu noktadır. Bu noktada herhangi bir kazanım ya da zarar yoktur.

Hesaplama şu eşitlikten yararlanılır:

$$\begin{aligned} TG &= TM \\ F * X &= TSM + (BDM * X) \end{aligned}$$

Bu eşitlikte,

TG: Toplam Geliri,

TM: toplam maliyeti,

TSM: toplam sabit maliyeti,

X: üretim miktarını,

F: birim satış fiyatını,

BDM: birim değişken maliyeti, tanımlamaktadır.

Soru:

Bir yıl içinde tamamlanarak üretime başlanması düşünülen bir yatırımın toplam sabit maliyetleri 15 bin TL, değişken maliyetler ise birim başına 50 kuruştur. Bu malın satış fiyatı 2 TL ise, başabaş noktasındaki üretim kaç birimdir?

$$\begin{aligned} TG &= TM \\ F * X &= TSM + (BDM * X) \\ 2 \text{ TL} * X &= 15000 \text{ TL} + (0,50 \text{ TL} * X) \\ 2X &= 0,5X + 15000 \\ 1,5X &= 15000 \\ X &= 10000 \end{aligned}$$

Cevap: Başabaş Noktasındaki üretim miktarı 10 bin adettir.